

VALTAKUNNANSYÖTTÄJÄNVIRASTO

Lausunto

1 (2)

14.8.2014

Dnro 77/61/14

SISÄMINISTERIÖ

15. 08. 2014

INRIKESMINISTERIET

Sisäministeriö
Maahanmuutto-osasto

Viite: Lausuntopyyntönnne 25.6.2014 SM008:00/2012

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain ja ulkomaalaislain 52 b ja 52 c §:n muuttamiseksi

Asia: Valtakunnansyyttäjänviraston lausunto

Valtakunnansyyttäjänvirasto pitää esitysluonnoksen keskeisiä tavoitteita ja ehdotuksia kannatettavina. Yksityiskohtaisten perusteluiden osalta esitämme seuraavat huomiot:

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta

36 § Toipumisaika ja sen oikeusvaikutukset

Ehdotetun säännöksen mukaan vastaanottokeskuksen johtajalla olisi toipumisajan päätyttyä velvollisuus ilmoittaa poliisille auttamisjärjestelmässä olevasta epäilystä uhrista ja päätöksestä, jolla hänet on otettu auttamisjärjestelmään. Lasten osalta perusteluissa viitataan lastensuojelulakiin, jonka perusteella ilmoitusvelvollisuus poliisille on jo osittain olemassa.

Tässä yhteydessä olisi aiheellista pohtia myös lastensuojelulain ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännöksiä täydentämistä. Ilmoitusvelvollisuuden tulisi nimenomaisesti koskea myös epäiltyjä lapsiin kohdistuneita rikoslain 25 luvun 3 §:n ja 3 a §:n mukaisia ihmiskaupparikoksia. Nykyisten säännösten mukaan ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle jää tilanteita, joissa kenelläkään lastensuojelulaissa mainituista tahoista ei ole nimenomaista velvollisuutta ilmoittaa ihmiskauppaepäilystä poliisille. Myöskään ehdotetun lain 34 §:n mukaan ilmoitusvelvollisuutta uhrin ottamiseksi auttamisjärjestelmään ei ole. Siten tieto poliisille epäilystä lapseen kohdistuneesta ihmiskaupparikoksesta ei välttämättä kulje vastaanottokeskuksen kautta.

Käyntiosoite
Albertinkatu 25 A
00180 Helsinki

Postiosoite
PL 333
00181 Helsinki

Puhelin
029 562 0800

Telekopio
029 562 0888

Sähköpostiosoite
vksv@oikeus.fi

14.8.2014

Dnro 77/61/14

38 f Auttamisjärjestelmästä poistaminen

Uhrin tunnistamisen oikeusvaikutukset kytkeytyvät järjestelmästä poistamiseen. Uhrin tunnistamisesta säädetään 38 §:ssä. Järjestelmästä poistamista koskevan säännöksen 1 momentin 2 - 5 kohtien mukaan ihmiskaupan uhri poistetaan auttamisjärjestelmästä, kun häntä ei ole tunnistettu ihmiskaupan uhriksi siten kuin 38 §:ssä säädetään tai esitutkintaviranomainen, syyttäjä tai tuomioistuin on todennut, ettei kyseessä ole rikoslain 25 luvun 3 tai 3 a §:ssä tarkoitettu ihmiskaupparikos.

Säännösten perusteella esitutkintayhteistyön merkitys korostuu. On tärkeää, että syyttäjä ja poliisi osana esitutkintayhteistyötä pohtivat, onko tapauksessa syytä epäillä ihmiskaupparikosta. Tällöin mahdolliset uhrin asemaan vaikuttavat ristiriitaiset ratkaisut ovat paremmin vältettävissä.

Uhrin kannalta on ongelmallista, jos esitutkintaviranomainen ei aloita tutkintaa tai asiaa tutkitaan muuna kuin ihmiskaupparikoksena, mutta syyttäjä, jolle tutkinnan käynnistäminen on saatettu harkittavaksi, päättääkin käynnistää sen. Toimivan esitutkintayhteistyön puitteissa tällaista tilannetta ei tulisi syntyä.

Säännöksen sanamuodosta päätellen poistaminen on mahdollista, vaikka kysymys ihmiskaupparikoksen toteutumisesta on valitus- tai kanteluprosessin johdosta vielä ratkaisematta. Tilanne on kuitenkin ongelmallinen, mikäli ylempi tuomioistuin tai syyttäjän ratkaisun osalta valtakunnansyyttäjänvirasto päätyy toisenlaiseen ratkaisuun.

Säännöksestä tulisi selkeästi käydä ilmi, miten järjestelmästä poistamisen suhteen olisi meneteltävä silloin, kun tiedetään, että asianomaisen viranomaisen ratkaisu voi muutoksenhaun tai kantelun johdosta vielä muuttua.

Valtakunnansyyttäjä

Matti Nissinen

Valtionsyyttäjä

Anu Mantila